

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 освіта

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 016 спеціальна освіта. Логопедія

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма «Університетські студії» для студентів за спеціальністю «Спеціальна освіта. Логопедія».

Розробники: Т. В. Мельніченко, викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти;

А. В. Якименко, викладач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від “30” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти
_____ (О. В. Мартинчук)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від “30” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології
_____ (О. П. Сергєєнкова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини _____ Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Модуль I. Я - студент

Модуль II. Вступ до спеціальності

Модуль III. Лідерствослужіння

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Університетські студії»

V. Плани семінарських та практичних занять

VI. Завдання для самостійної роботи

Картка самостійної роботи студента

VII. Система поточного та підсумкового контролю

VIII. Методи навчання

IX. Методичне забезпечення курсу

X. Рекомендована література

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Університетські студії» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти й кафедрою загальної, вікової та педагогічної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня відповідно до навчального плану для спеціальності «Корекційна освіта (логопедія)» денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-професійної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Університетські студії», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Університетські студії» підготовлений для студентів за напрямом підготовки «Корекційна освіта (логопедія)».

Мета даного навчального курсу – допомогти студентам опанувати основні питання самоорганізації, навчальної діяльності у вищому навчальному закладі; особливості професії логопед у сучасних реаліях; сформуванню систему спеціальних знань у галузі лідерстваслужіння.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів із специфікою навчального середовища ВНЗ;
- уточнити знання про кредитно-модульну систему навчання;
- розширити та систематизувати знання про професійну діяльність логопеда;
- ознайомити студентів з лідерством служінням та його основними принципами;
- розвинути лідерські якості студентів;
- навчити використовувати принципи лідерстваслужіння в щоденній діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни «Університетські студії» спрямоване на опанування таких компетентностей у студента:

I. Загальні:

1. Світоглядні компетентності:

- наявність ціннісно-орієнтаційної позиції;
- загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів;
- розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії;

2. Громадянські компетентності:

- здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України;
- уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю;

3. Комунікативні компетентності:

- здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- здатність працювати у команді;
- вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами;

4. Інформаційні компетентності:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- здатність до ефективного використання інформаційних технологій в соціальній і професійній діяльності;

5. Самоосвітні компетентності:

- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку;

- спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію;
- прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

II. Фахові компетентності:

- **Організаційні компетентності:**
 - здатність планувати, організувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію її суб'єктів;
- **Компетентності в індивідуально-психологічній сфері (професійні цінності):**
 - здатність діяти згідно з принципами деонтології, пов'язаними з професійною діяльністю корекційного педагога;
 - усвідомлення педагогічних, психологічних та соціальних наслідків у сфері професійної діяльності.

В результаті вивчення «Модулю 1. Я – студент» студенти повинні:

знати:

- основні поняття модуля, витоки й шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка;
- структуру університету;
- життєвий шлях Бориса Грінченка;
- особливості навчання студента-першокурсника в Київському університеті імені Бориса Грінченка;
- права та обов'язки студента-грінченківця;
- особливості Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи навчання;
- основні форми та види навчальних занять;
- критерії оцінки знань за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою навчання.

вміти:

- визначати основні етапи становлення Київського університету імені Бориса Грінченка як вищого навчального закладу;
- орієнтуватися в структурі університету;
- дотримуватися своїх студентських прав та обов'язків;
- дотримуватися вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи навчання;
- користуватися навчальною програмою дисципліни, навчально-методичною картою тощо.

В результаті вивчення «Модулю 2. Вступ до спеціальності» студенти повинні:

знати:

- основні поняття модуля, витоки й шляхи розвитку професії логопед;
- основні вимоги до сучасного фахівця з логопедії;
- сферу професійної діяльності логопеда;
- нормативно-правову базу професійної діяльності логопеда;
- специфіку та види професійної діяльності логопеда;
- професіограму логопеда;
- освітні рівні вищої освіти України;
- наукові ступені та вчені звання;
- професійні компетентності логопеда.

вміти:

- визначати основні етапи становлення професії логопеда;
- визначати основні сфери професійної діяльності логопеда;
- орієнтуватися в нормативно-правовій базі, яка забезпечує права фахівця;
- розкривати зміст видів професійної діяльності логопеда;
- розрізняти освітні рівні вищої освіти, наукові ступені та вчені звання України з

метою подальшого самовдосконалення та фахової реалізації.

В результаті вивчення «Модулю 3. Лідерствослужіння» студенти повинні:

знати:

- основні теорії та концепції лідерства;
- особливості лідерства служіння;
- поняття «лідерство-служіння», «комунікація», «активне слухання», «команда»,

«цінності», та ін.

вміти:

- використовувати лідерство служіння в щоденній діяльності;
- застосовувати навички ефективної комунікації;
- ефективно працювати в команді;
- визначати свої головні цінності.

Загальна кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни «Університетські студії», становить 120 год., із них: 22 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 14 год. – практичні заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль.

На «Модуль 1. Я – студент» відводиться 30 год., із них: 6 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 14 год. – самостійна робота, 2 год. – модульний контроль.

На «Модуль 2. Вступ до спеціальності» - 60 год., із них: 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 28 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль.

На «Модуль 3. Лідерствослужіння» - 30 год., із них: 14 год. – практичні заняття, 14 год. – самостійна робота, 2 год. – модульний контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Університетські студії» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	галузі знань 01 «Освіта»	Нормативна
	Спеціальність 016 «Спеціальна освіта (логопедія)»	
Модулів – 3		Рік підготовки
Змістовних модулів – 4		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 0		Семестр
Загальна кількість годин – 120		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-професійний рівень: перший (бакалаврський)	Лекції
		22 год.
		Семінарські
		20 год.
		Практичні
		14 год.
		Самостійна робота
		56 год.
		Індивідуальні завдання
-		
Вид контролю		
залік		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
МОДУЛЬ 1. Я - СТУДЕНТ									
Змістовий модуль 1. Я - студент									
1.	Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка	11	6	2		4		5	
2.	Особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації	8	4	2		2		4	
3.	Європейська кредитно-трансферна та акумуляуюча система організації навчального процесу	9	4	2		2		5	
Разом		30	14	6	0	8	0	14	2
МОДУЛЬ 2. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ									
Змістовий модуль II. Специфіка професійної діяльності логопеда									
4.	Логопед – моя майбутня професія	10	4	2		2		6	
5.	Специфіка професійної діяльності логопеда	12	6	4		2		6	
Разом		24	10	6	0	4	0	12	2
Змістовий модуль III. Етапи професійного зростання логопеда									
6.	Професійний портрет логопеда	9	4	2		2		5	
7.	Етапи професійного зростання логопеда	11	6	4		2		5	
8.	Компетентнісні виміри майбутньої професії	14	8	4		4		6	
Разом		36	18	10	0	8	0	16	2
МОДУЛЬ 3. ЛІДЕРСТВОСЛУЖІННЯ									
Змістовий модуль IV. Основи лідерстваслужіння									
9.	Поняття про лідерство.	4	2	0	2	0	0	2	
10.	Служіння як основний вид діяльності лідера.	8	4	0	4	0	0	4	
11.	Міжособистісна комунікація лідера.	8	4	0	4	0	0	4	
12.	Ефективна взаємодія в команді.	4	2	0	2	0	0	2	
13.	Поняття про ціннісну сферу особистості.	4	2	0	2	0	0	2	
Разом		30	14	0	14	0	0	14	2
Разом за навчальним планом		120	56	22	14	20	0	56	8

III. ПРОГРАМА

МОДУЛЬ 1. Я - СТУДЕНТ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Я - СТУДЕНТ

Лекція 1. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка (2 год.)

Етапи становлення ідеї університету. Історія розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка. Структура університету. Життєвий шлях Б. Д. Грінченка, чиє ім'я носить Університет.

Семінарське заняття 1. Ім'я Бориса Грінченка – в назві університету. (4 год.)

Основні поняття теми: університет, учительські курси, Інститут підвищення кваліфікації, Київський університет імені Бориса Грінченка.

Лекція 2. Особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації (2 год.)

Соціальний статус студента. Особливості навчання студентів-першокурсників у вищому навчальному закладі. Об'єктивні та типові проблеми, шляхи їх вирішення. Ефективність ділового спілкування викладача та студента. Права та обов'язки студентів-грінченківців. Студентська група як різновид соціально організованої групи людей, етапи її становлення.

Семінарське заняття 2. Особливості групової роботи. (2 год.)

Основні поняття теми: Студент, студентство, соціальний статус студента, самооцінка, професійне самовизначення, права та обов'язки студентів, студентська академічна група, лідер, конфліктна ситуація, конфлікт, мета діяльності.

Лекція 3. Європейська кредитно-трансферна та акумуляюча система організації навчального процесу (2 год.)

Структура та зміст вищої педагогічної освіти. Індивідуальний навчальний план студента. Форми організації навчання: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка і контрольні заходи. Основні види навчальних (аудиторних занять): лекція, лабораторне, практичне, семінарське та консультація. Роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу. Контроль, облік та оцінка знань – найважливіший засіб керування навчальним процесом, якістю навчання та навчальною працею студента.

Семінарське заняття 3. Особливості європейської кредитно-трансферної та акумуляючої системи навчання в освітньому закладі. (2 год.)

Основні поняття теми: Європейська кредитно-трансферна та акумуляюча система, кредит ЄКТС, навчальний план, навчальна програма, змістовий модуль, індивідуальний навчальний план студента, вищий навчальний заклад, форми організації навчання, аудиторні заняття, лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація, самостійна робота студента, контроль, облік та оцінка знань.

МОДУЛЬ 2. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА

Лекція 4. Логопед – моя майбутня професія (2 год.)

Історія виникнення професії логопеда в Україні, її місце в освітньому просторі. Нормативно-правова база професійної діяльності логопеда. Основні вимоги до сучасного фахівця з логопедії. Сфера професійної діяльності логопеда. Вимоги до знань, умінь та навичок логопеда.

Семінарське заняття 4. Сутність професії логопеда в сучасних освітніх умовах. (2 год.)

Основні поняття теми: логопед, нормативно-правові документи, запотребованість, освітні та медичні заклади.

Лекція 5. Специфіка професійної діяльності логопеда (4 год.)

Основні види професійної діяльності логопеда: навчально-вихована, діагностико-аналітична, корекційно-розвивальна, соціально-педагогічна, науково-методична, консультативна, культурно-просвітницька, організаційно-управлінська. Типові професійні завдання кожного виду професійної діяльності логопеда. Функції професійної діяльності логопеда, які фахівець здійснює в процесі професійної діяльності. Посадові обов'язки, права та відповідальність фахівця.

Семінарське заняття 5. Особливості професійної діяльності логопеда. (2 год.)

Основні поняття теми: логопед, види професійної діяльності, навчально-вихована, діагностико-аналітична, корекційно-розвивальна, соціально-педагогічна, науково-методична, консультативна, культурно-просвітницька, організаційно-управлінська, функції фахівця, права та обов'язки, посадова інструкція, відповідальність.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЕТАПИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ЛОГОПЕДА

Лекція 6. Професійний портрет логопеда (2 год.)

Самодіагностика та діагностика професійного вибору особистості. Основні психодіагностичні методики, що сприяють ефективному вибору майбутньої професії. Характеристика поняття «професіограма». Структура професіограми логопеда, її основні розділи: зміст діяльності та психологічна характеристика професії та основні вимоги до професії. Модель сучасного фахівця з логопедії.

Семінарське заняття 6. Характеристика логопеда, його професійний портрет. (2 год.)

Основні поняття теми: професія, професіограма, професійне самовизначення, психодіагностичні методики, модель фахівця.

Лекція 7. Етапи професійного зростання логопеда (4 год.)

Основні освітньо-професійні рівні вищої освіти: молодший спеціаліст, перший бакалаврський рівень та другий магістерський рівень; наукові ступені: кандидат наук, доктор наук; вчені ступені: старший науковий співробітник, доцент, професор. Суть процесу неперервної освіти: суть поняття, основні функції та принципи. Підготовка фахівця з логопедії в умовах вищого навчального закладу. Процес самовдосконалення та підвищення кваліфікації логопеда.

Семінарське заняття 7. Професійне становлення майбутнього фахівця (2 год.)

Основні поняття теми: освітньо-професійний рівень вищої освіти, молодший спеціаліст, перший бакалаврський рівень, другий магістерський рівень, науковий ступінь, вчене звання, кандидат наук, доктор наук, старший науковий співробітник, доцент, професор, неперервна освіта, основні галузі корекційної освіти, самовдосконалення, самоосвіта, самовиховання, самосвідомість, самопізнання, підвищення кваліфікації.

Лекція 8. Компетентнісні виміри майбутньої професії (4 год.)

Компетенції та компетентність професійної діяльності. Особливості професійної компетентності фахівця з логопедії. Науковці, які досягли значних результатів у розвитку сучасної логопедії.

Семінарське заняття 8. Характеристика професійної компетентності логопеда (4 год.)

Основні поняття теми: компетенція, компетентність, професійна компетентність, професійні якості логопеда, відомі персоналії сучасної логопедії.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Університетські студії»

Модуль 1 «Я – студент»

Разом 30 год., із них: 6 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 14 год. – самостійна робота, 2 год. – модульний контроль.

Модулі	Модуль I		
	Змістовний модуль I.		
Назва модуля	Я – студент		
	1	2	3
Теми лекцій	Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка	Особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації	Європейська кредитно-трансферна та акумуляююча система організації навчального процесу
Відвідування лекцій	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських та практичних занять	Ім'я Бориса Грінченка – в назві університету (2 бали)	Особливості групової роботи (1 бал)	Особливості європейської кредитно-трансферної та акумуляюючої системи навчання в освітньому закладі (1 бал)
Робота на семінарському занятті	10 балів	10 балів	
Самост. робота	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)
Види поточ. контр.	Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсумк. контр.	<i>залик</i>		
Максимальна кількість балів за модуль – 82 (коефіцієнт 0,82)			

Навчально-методична карта дисципліни «Університетські студії»

Модуль 1 «Вступ до спеціальності»

Разом 60 год., із них: 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 28 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль.

Модулі	Модуль II		Модуль III		
	Змістовий модуль II.		Змістовний модуль III.		
Назва модуля	Специфіка професійної діяльності логопеда		Етапи професійного зростання логопеда		
	4	6	7	8	9
Теми лекцій	Логопед – моя майбутня професія	Специфіка професійної діяльності логопеда	Професійний портрет логопеда	Етапи професійного зростання логопеда	Компетентнісні виміри майбутньої професії
Відвідування лекцій	1 бал	2 бали	1 бал	2 бали	2 бали
Теми семінарських та практичних занять	Сутність професії логопеда в сучасних освітніх умовах (1 бал)	Особливості професійної діяльності логопеда (1 бал)	Характеристика логопеда, його професійний портрет (1 бал)	Професійне становлення майбутнього фахівця (1 бал)	Характеристика професійної компетентності логопеда (2 бали)
Робота на семінарському занятті	10 балів		10 балів		10 балів
Самост. робота	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)
Види поточ. контр.	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсумк. контр.	<i>залик</i>				
Максимальна кількість балів за модуль – 145 (коефіцієнт 1,45)					

**Навчально-методична карта дисципліни «Університетські студії»
Модуль 1 «Лідерствослужіння»**

Разом 30 год., із них: 14 год. – практичні заняття, 14 год. – самостійна робота, 2 год. – модульний контроль.

Модулі	Модуль III				
	Змістовний модуль IV.				
Назва модуля	Основи лідерствослужіння				
	1	2	3	4	5
Теми лекцій					
Відвідування лекцій					
Теми семінарських та практичних занять	Поняття про лідерство (1 бал)	Служіння як основний вид діяльності лідера (2 бали)	Міжособистісна комунікація лідера (2 бали)	Ефективна взаємодія в команді (1 бал)	Поняття про ціннісну сферу особистості (1 бал)
Робота на практичному занятті	10 балів	20 балів	20 балів	10 балів	10 балів
Самост. робота	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (15 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)	Табл. 6.1 (10 балів)
Види поточ. контр.	Модульна контрольна робота (25 балів)				
Підсумк. контр.	<i>залік</i>				
Максимальна кількість балів за модуль – 152 (коефіцієнт 1,52)					

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Я – СТУДЕНТ

Тема 1. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка **Семінарське заняття 1. Ім'я Бориса Грінченка – в назві університету. (4 год.)**

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Феномен Бориса Грінченка.
 2. Педагогічна діяльність Бориса Грінченка.
 3. Літературна, видавнича та фольклористична діяльність Бориса Грінченка.
 4. Просвітницька діяльність Бориса Грінченка.
 5. Етапи становлення ідеї Київського університету імені Бориса Грінченка.
 6. Історія розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка.
 7. Структура університету.
 8. Життєвий шлях Б. Д. Грінченка, чиє ім'я носить Університет.

Тема 2. Особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації **Семінарське заняття 2. Особливості групової роботи. (2 год.)**

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Соціальний статус студента.
 2. Особливості навчання студентів-першокурсників у вищому навчальному закладі.
 3. Об'єктивні та типові проблеми, шляхи їх вирішення.
 4. Ефективність ділового спілкування викладача та студента.
 5. Права та обов'язки студентів-грінченківців.
 6. Студентська група як різновид соціально організованої групи людей, етапи її становлення.

Тема 3. Європейська кредитно-трансферна та акумуляюча система організації навчального процесу

Семінарське заняття 3. Особливості європейської кредитно-трансферної та акумуляючої системи навчання в освітньому закладі (2 год.)

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Структура та зміст вищої педагогічної освіти.
 2. Індивідуальний навчальний план студента.
 3. Форми організації навчання сучасного студента.
 4. Зміст основних видів навчальних занять.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА

Тема 4. Логопед – моя майбутня професія

Семінарське заняття 4. Сутність професії логопеда в сучасних освітніх умовах. (2 год.)

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Історія виникнення професії логопеда в Україні, її місце в освітньому просторі.
 2. Нормативно-правова база професійної діяльності логопеда.
 3. Стандарти та освітньо-кваліфікаційна характеристика професії.
 4. Основні вимоги до сучасного фахівця з логопедії.
 5. Сфера професійної діяльності логопеда.
 6. Вимоги до знань, умінь та навичок логопеда.

Тема 5. Специфіка професійної діяльності логопеда

Семінарське заняття 4. Особливості професійної діяльності логопеда. (2 год.)

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Професійна діяльність. Її суть і зміст.
 2. Основні види професійної діяльності логопеда. Їх характеристика.
 3. Функції логопеда.
 4. Посадові обов'язки логопеда.
 5. Права логопеда.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЕТАПИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ЛОГОПЕДА

Тема 6. Професійний портрет логопеда

Семінарське заняття 4. Характеристика логопеда, його професійний портрет. (2 год.)

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Сутність понять «професія», «професійний вибір» та «професійне самовизначення».
 2. Складові свідомого вибору професії. Їх характеристика.
 3. Поняття «професіограма». Основні складові професіограми. Їх характеристика.
 4. Модель підготовки фахівця освітньої сфери.

Тема 7. Етапи професійного зростання логопеда

Семінарське заняття 5. Професійне становлення майбутнього фахівця. (2 год.)

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Етапи професійного зростання фахівця.
 2. Освітньо-професійні рівні вищої освіти України. Їх сутність.
 3. Наукові ступені та вчені звання.
 4. Зміст поняття «неперервна освіта». Етапи її становлення в Україні.
 5. Особливості професійної підготовки фахівців з логопедії в умовах вищого навчального закладу.
 6. Процес самовдосконалення особистості в освітньому процесі.
 7. Система підвищення кваліфікації фахівця в Україні.

Тема 8. Компетентнісні виміри майбутньої професії

Семінарське заняття 6. Характеристика професійної компетентності логопеда (4 год.)

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:

План заняття:

1. Сутність понять «компетентність» та «компетенції» в науковій літературі.
2. Професійна компетенція. Її сутність і зміст.
3. Особливості професійної компетентності логопеда.
4. Особистісні якості логопеда.
5. Провідні персоналії в сучасній логопедії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ОСНОВИ ЛІДЕРСТВОСЛУЖІННЯ

Тема 1. Поняття про лідерство

Практичне заняття 1. Поняття про лідерство (2 год.)

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Лідерство як особистісна властивість та як соціально-психологічне явище.
 2. Теорії лідерства.

3. Особливості світнього лідерства.
4. Поняття сили, впливу та лідерства.
5. Основні філософські концепції лідерства.
6. Типи лідерства.

Тема 2. Служіння як основний вид діяльності лідера

Практичне заняття 2. Служіння як основний вид діяльності лідера (4 год).

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Поняття моделі, стилю, теорії та філософії лідерстваслужіння.
 2. Принципи лідерства служіння.
 3. Служіння іншим як основний вид діяльності лідера.
 4. Відмінності лідера, що служить та лідера, що керує.
 5. Цінності та їх важливість для лідерства.

Тема 3. Міжособистісна комунікація лідера

Практичне заняття 3. Міжособистісна комунікація лідера (4 год).

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Комунікація як інструмент ефективного лідера.
 2. Розвиток комунікативних навичок.
 3. Вербальна і невербальна комунікація.
 4. Психологічні аспекти міжособистісної комунікації лідера.

Тема 4. Ефективна взаємодія в команді

Практичне заняття 4. Ефективна взаємодія в команді (2 год).

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Поняття групи, команди, колективу.
 2. Створення команди та основні принципи роботи в команді.
 3. Високоефективні команди.
 4. Способи розвитку лідерського потенціалу членів команди.

Тема 5. Поняття про ціннісну сферу особистості

Практичне заняття 5. Поняття про ціннісну сферу особистості (2 год).

План заняття:

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу:
 1. Поняття про ціннісну сферу особистості.
 2. Основні групи цінностей. Система цінностей.
 3. Виявлення власної системи цінностей.
 4. Взаємозв'язок цінностей та поведінки.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Я - СТУДЕНТ

Тема: Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка – 5

год.

1. Виконати практикум 1.1. та 1.2. до розділу «Мій університет» на ст. 1-9 з

навчального посібника «Сходинки зростання» (див. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.)

2. Виконати практикум 2. до розділу «Я – студент грінченківець» на ст. 10-17 з навчального посібника «Сходинки зростання» (див. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.)

Тема: Особливості студентської діяльності і засоби її оптимізації – 4 год.

1. Виконати практикум 3 до розділу «Я навчаюся в сучасному університеті» на ст. 18-21 з навчального посібника «Сходинки зростання» (див. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.)

2. Виконати практикум 4 до розділу «Як мені краще організувати навчання» на ст. 22-33 з навчального посібника «Сходинки зростання» (див. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.)

Тема: Європейська кредитно-трансферна та акумуляююча система організації навчального процесу – 5 год.

1. Виконати практикум 5.1. та 5.2. до розділу «Я – в інформаційному середовищі університеті» на ст. 38-45 з навчального посібника «Сходинки зростання» (див. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.)

2. Виконати практикум 6 до розділу «Я – працюю в команді» на ст. 46-55 з навчального посібника «Сходинки зростання» (див. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.)

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЛОГОПЕДА**

Тема: Логопед – моя майбутня професія - 6 год.

1. Виконати тести до розділу «Логопед моя майбутня професія» на ст. 21-22 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

2. Виконайте завдання 1-3 до розділу «Логопед моя майбутня професія» на ст. 22 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

Тема: Специфіка професійної діяльності логопеда - 6 год.

1. Виконати тести до розділу «Специфіка професійної діяльності логопеда» на ст. 43-44 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

2. Виконайте завдання 1-4 до розділу «Специфіка професійної діяльності логопеда» на

ст. 44 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЕТАПИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ЛОГОПЕДА

Тема: Професійний портрет логопеда – 5 год.

1. Виконати тести до розділу «Професійний портрет логопеда» на ст. 70-72 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

2. Виконайте завдання 1 до розділу «Професійний портрет логопеда» на ст. 72 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

Тема. Етапи професійного зростання логопеда – 5 год.

1. Виконати тести до розділу «Етапи професійного зростання логопеда» на ст. 113-114 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

2. Виконайте завдання 1-3 до розділу «Етапи професійного зростання» на ст. 113-114 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

Тема. Компетентнісні виміри майбутньої професії – 6 год.

1. Виконати тести до розділу «Компетентнісні виміри професії» на ст. 141-142 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

2. Виконайте завдання 1-2 до розділу «Компетентнісні виміри професії» на ст. 142 з навчально-методичного посібника «Вступ до спеціальності: логопедія» (див. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ОСНОВИ ЛІДЕРСТВОСЛУЖІННЯ

Тема 1. Поняття про лідерство – 2 год.

1. Проаналізувати ситуацію з власного досвіду або з інших джерел (фільм, книга тощо), де герой намагався контролювати ситуацію з позиції сили.

Тема 2. Служіння як основний вид діяльності лідера – 4 год.

1. Написати есе на тему «Я лідер-служитель».

Тема 3. Міжособистісна комунікація лідера – 4 год.

1. Прослухати та подивитися виступи двох-трьох ведучих прямого ефіру на радіо та телебаченні. Оцінити їх мовлення з точки зору використання інтонації, жестикуляції, міміки. Звернути увагу на те, як впливають на сприймання змісту повідомлення такі деталі, як колір та стиль одягу, прикраси, косметика, зачіска, тощо.

2. Розробити психологічний атлас проявів людського тіла.

3. Описати п'ять жестів, які Ви найчастіше використовуєте у розмові.

Тема 4. Ефективна взаємодія в команді – 2 год.

1. Пройти он-лайн тест Томаса на визначення стилю поведінки у конфліктній ситуації (посилання на тест <http://mirtestoff.ru/test/tomas.php>).

2. Пригадати конфліктну ситуацію з власного досвіду; написати шлях вирішення цієї ситуації з позицій лідерства служіння; виконати вправу «Чотири квадрати» для людини, з якою часто виникають непорозуміння.

Тема 5. Поняття про ціннісну сферу особистості – 2 год.

1. Визначити свої найголовніші (5-7) ключові цінності та записати дії, що демонструють ці цінності.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Я – СТУДЕНТ		
Тема: Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка – 5 год.	семінар, модульний	10
Тема: Особливості студентської діяльності і засоби її оптимізації – 4 год.	контроль, залік	10
Тема: Європейська кредитно-трансферна та акумуляуюча система організації навчального процесу – 5 год.		10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА		
Тема: Логопед – моя майбутня професія - 6 год.	семінар, модульний	10
Тема: Специфіка професійної діяльності логопеда – 6 год.	контроль, залік	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЕТАПИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ЛОГОПЕДА		
Тема: Професійний портрет логопеда – 5 год.	семінар, модульний	10
Тема. Етапи професійного зростання логопеда – 5 год.	контроль, залік	10
Тема. Компетентнісні виміри майбутньої професії – 6 год.		10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ОСНОВИ ЛІДЕРСТВОСЛУЖІННЯ		
Тема. 1. Поняття про лідерство – 2 год.	практичне, модульний	10
Тема 2. Служіння як основний вид діяльності лідера – 4 год.	контроль, залік	5
Тема 3. Міжособистісна комунікація лідера – 4 год.		15
Тема 4. Ефективна взаємодія в команді – 2 год.		10
Тема 5. Поняття про ціннісну сферу особистості – 2 год.		10
Разом 56 год.		Разом: 130 балів

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення здобувача першого (бакалаврського) рівня з дисципліни «Університетські студії» оцінюються за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

**Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни
«Університетські студії»**

Вид діяльності	Бал
Модуль 1. Я - студент	82
Модуль 2. Вступ до спеціальності	145
Модуль 3. Лідерствослужіння	152
РАЗОМ БАЛІВ	379
РОЗРАХУНОК КОЕФІЦІЄНТУ	379:100 = 3,79

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 7.2

**Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки
ECTS**

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
B	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача першого (бакалаврського) рівня на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувача першого (бакалаврського) рівня здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських й практичних заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 202 с.

2. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.

3. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.

4. опорні конспекти лекцій;

5. робоча навчальна програма;

6. презентації теоретичного матеріалу в Power Point

7. контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Marshall Christensen, Yerezhap Mambetkazyev, and Daniel Ballast, (2011), USA-Kazakhstan. In the name of future generations. Ust-Kamenogorsk: KAFU Publications (Russian Version).
2. Бояцис Р. Резонансное лидерство: самосовершенствование и построение плодотворных взаимоотношений с людьми на основе активного сознания, оптимизма и эмпатии / Р. Бояцис. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 300 с.
3. Кови С. Лидерство, основанное на принципах / С. Кови, пер. с англ. П. Самсонова. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2009. – 302 с.
4. Корпоративная культура и лидерство. Пер. с англ. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 160 с. (Серия: Дайджест McKinsey).
5. Логопедия : учеб. для студ. дефектол. фак. пед. высш. учеб. заведений / под. ред. Л. С. Волковой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ВЛАДОС, 2002. – 680 с.
6. Мельніченко Т. В. Вступ до спеціальності : логопедія. Модуль 2 : навч.-метод. посіб. / Т. В. Мельніченко. – 2-ге вид., доопр. та доповн. - К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 184 с.
7. Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Морзе Н. В. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 68 с.
8. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 5-те вид., зі змінами – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 202 с.

Додаткова

1. Covey, Stephen. Leadership Is a Choice. New York: Simon & Schuster, 2001.
2. Handbook of Leadership Theory and Practice: A Harvard Business School Centennial Colloquium. Edited by Nitin Nohrai and Rakesh Khurana. Harvard Business Press, 2010, Boston, Massachusetts.
3. Marshall Christensen (2012). Creating University Cultures of Leadership. Co-Serve Int.
4. Marshall Christensen, Yerezhap Mambetkazyev, and Daniel Ballast, (2011), USA-Kazakhstan. In the name of future generations. Ust-Kamenogorsk: KAFU Publications (Russian Version).
5. Redd, K. & Pastoral. (2009). *Stand Tall : Essays on life and servant leadership*. Indiana, Westfield: Greenleaf Center for Servant Leadership.
6. Березовська Л. І. Самовиховання та саморегуляція особистості: навч. посіб. / Л. І. Березовська – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 168 с.
7. Гончарова Н. О. Основи професійної орієнтації : навч. посіб. / О. П. Гончарова ; за ред. В. Ф. Моргуна. – К. : Видавничий дім «Слово», 2010. – 168 с.
8. Горбунова М. В. 333 современные профессии и специальности : 111 информационных профессиограмм / М. В. Горбунова, Е. В. Кирилук. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – Ростов н/Д : Феникс, 2010. – 443 с.
9. Довідник учителя-логопеда / [авт.-упор. С. М. Лупінович] – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 112 с.
10. Дрю С., Бингхэм Р. Искусство быть студентом. Руководство по навыкам обучения. Перевод с англ. М.: НИРО, 2004. – 302 с.
11. Поваляева М. А. Полный справочник : настольная книга логопеда / М. А. Поваляева – М. : АСТ : Астрель : Полиграфиздат, 2010. – 608 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронний репозиторій публікацій професорсько-викладацького колективу Київського університету імені Бориса Грінченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kubg.edu.ua/2012-08-15-10-06-19.html>
2. Закон України про загальну середню освіту [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.mon.gov.ua/laws/Zakon_651.doc
3. Закон України про освіту [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=1060-12>
4. Закон України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=2402-14>
5. Конвенція про права дитини [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
6. Конституція України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
7. Наказ Міністерства освіти про затвердження положення про логопедичні пункти системи освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0059-93>

Робоча програма навчального курсу

"УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ"

Укладач: Тетяна Василівна Мельніченко, викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка;

Анастасія Вікторівна Якименко, викладач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка.

Вступ до спеціальності «Університетські студії». Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 24 с.